

Życiorys Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Dzieciństwo i młodość

Urodził się 3 sierpnia 1901 w Zuzeli nad Bugiem jako drugie dziecko Stanisława (organisty miejscowego kościoła) i Julianny (z d. Karp) Wyszyńskich. W 1910 rodzina przeniosła się do Andrzejewa, gdzie zmarła matka. W latach 1912-1915 był uczniem Gimnazjum Górskiego w Warszawie. Z powodu wojny w latach 1914-1917 uczęszczał do gimnazjum męskiego im. Piotra Skargi w Łomży. W latach 1917-1920 uczył się w liceum wrocławskim im. Piusa X (Niższe Seminarium Duchowne). W latach 1920-1924 był klerykiem Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławku.

Prezbiterat

Święcenia kapłańskie przyjął 3 sierpnia 1924 (w dniu swoich 23. urodzin) we wrocławskiej bazylice katedralnej z rąk biskupa Wojciecha Stanisława Owczarka. W latach 1925-1929 był studentem Wydziału Prawa Kanonicznego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, który ukończył z doktoratem na temat "Prawa rodziny, Kościoła i państwa do szkoły".

W 1931 był wikariuszem w parafii Świętej Rodziny w Przedczu. Od 1932 pełnił obowiązki redaktora naczelnego miesięcznika wrocławskiego "Ateneum Kapłańskie", kierując jednocześnie Sodalicją Mariańską prowadził chrześcijański uniwersytet robotniczy i działalność społeczno-oświatową w chrześcijańskich związkach zawodowych. Po wybuchu II wojny światowej z polecenia bpa Michała Kozala ukrywał się przed gestapo we wsi Stanisławka w województwie lubelskim. W okresie powstania warszawskiego pod pseudonimem "Radwan III" był kapelanem Grupy AK Kampinos, działającej m.in. w Laskach, oraz szpitala powstańczego.

Biskupstwo

Po zakończeniu wojny wrócił do Wrocławka, gdzie reorganizował seminarium duchowne i pełnił obowiązki rektora. W 1946 został mianowany biskupem diecezjalnym lubelskim. Święcenia biskupie otrzymał z rąk kardynała Augusta Hlonda, prymasa Polski.

W swoim herbie biskupim umieścił słowa "Soli Deo" tzn. "Jedynemu Bogu". Służba Bogu samemu przez Maryję była widoczna w jego całym życiu. Zapiski więzienne zawierają pewną syntezę jego maryjności, której początki sięgają czasu dzieciństwa i młodości: "Wcześniej - napisał - straciłem matkę rodzoną, która miała szczególne nabożeństwo do Matki Ostrobramskiej, dokąd jeździła z pielgrzymką, jeszcze z Zuzeli. Mój ojciec natomiast ciągnął zawsze na Jasną Górę. Cześć Matki Bożej w życiu domowym była bardzo rozwinięta. Często odmawialiśmy wspólnie różaniec w godzinach wieczornych".

Arcybiskupstwo i prymasostwo

Po śmierci prymasa Augusta Hlonda w 1948, gdy najpoważniejszy kandydat na jego następcę biskup łomżyński Stanisław Kostka Łukomski zginął w spowodowanym przez Urząd Bezpieczeństwa Publicznego wypadku samochodowym, Wyszyński niespodziewanie został mianowany arcybiskupem metropolitą gnieźnieńskim i warszawskim oraz prymasem Polski. 12 stycznia 1953 na konsystorzu w Rzymie został nominowany przez papieża Piusa XII kardynałem, członkiem kolegium kardynalskiego. Jako jedyny polski kardynał brał udział w czterech konklawe. W 1958, kiedy oddano na niego kilka głosów, i w 1963 był jedynym przedstawicielem Europy Wschodniej. 14 kwietnia 1950 w imieniu Episkopatu Polski podpisał porozumienie z władzami komunistycznymi. W zamian za zagwarantowanie nauczania religii w szkołach i funkcjonowanie KUL-u polski Kościół uznał granice wschodnie PRL i potępił "bandy reakcyjnego podziemia".

Represje

We wczesnych latach 50., w okresie napięć między państwem a Kościołem polityka władz PRL, zależnych od ZSRR, zmierzała do złamania opozycji i wszelkich niezależnych instytucji, z których jedyną pozostał Kościół katolicki na czele z prymasem. Sprawą zajęło się Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego, powstałe na bazie Resorcie Bezpieczeństwa Publicznego przy Polskim Komitecie Wyzwolenia Narodowego, aresztując go 25 września 1953 w ramach represji komunistów wobec Kościoła katolickiego. Więziony był z siostrą zakonną Marią Leonią Graczyk i księdzem Stanisławem Skorodeckim.

Przebywał w następujących miejscach odosobnienia:

- Rywałd (25 września 1953 - 12 października 1953),
- Stoczek Warmiński (12 października 1953 - 6 października 1954),
- Prudnik (6 października 1954 - 27 października 1955),
- Komańcza (27 października 1955 - 26 października 1956).

Jasnogórskie Śluby Narodu Polskiego

Izolowany w klasztorze Sióstr Nazaretanek w Komańczy nie chciał pisać tekstu ślubów. Do ich powstania przyczyniła się Maria Okońska, dając za przykład św. Pawła, piszącego listy do wiernych z więzienia. W końcu 16 maja 1956 napisał tekst ślubów narodowych, które miały być odnowieniem królewskich ślubów lwowskich Jana Kazimierza w ich trzechsetną rocznicę. 26 sierpnia 1956 pielgrzymom (ok. 1 mln) zebranym na Jasnej Górze odczytał je bp Michał Klepacz, pełniący obowiązki przewodniczącego Episkopatu Polski.

Normalizacja stosunków z władzami komunistycznymi

Kardynał Stefan Wyszyński w latach 1957-1966 przeprowadził obchody Tysiąclecia Chrztu Polski. W 1958 doprowadził do obniżenia rangi dyplomatycznej ambasady polskiego rządu emigracyjnego przy Stolicy Apostolskiej. Uczestniczył w obradach soboru watykańskiego II. W 1965 był jednym z inicjatorów wystosowania orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich. Wspierał działania posłów środowisk katolickich (Znak, "PAX" i ChSS) w Sejmie PRL. Konsultował z nimi wiele ważnych decyzji. Za rządów Władysława Gomułki władze komunistyczne PRL w ramach represji odmawiały mu udzielenia paszportu do Włoch. W 1972 dzięki jego długoletnim staraniom Watykan ostatecznie uznał granice zachodnie PRL i zawiesił stosunki dyplomatyczne z polskimi władzami na emigracji.

W 1976 premier Piotr Jaroszewicz złożył prymasowi życzenia z okazji 75. rocznicy urodzin, co było próbą poprawy stosunków Państwa z Kościołem po stłumieniu przez władze PRL protestów robotniczych. W czasie polskiego sierpnia 1980 w trosce o pokój i dobro narodu ustawicznie wzywał do rozwagi i odpowiedzialności. W latach 1980-1981 pośredniczył w rozmowach między władzami PRL a "Solidarnością".

Choroba i śmierć

W połowie marca 1981 ujawniła się w jego organizmie choroba nowotworowa. Mimo starań lekarzy nie dało się zahamować rozwoju choroby. 16 maja 1981 prymas przyjął sakrament namaszczenia chorych. Po przyjęciu sakramentu zwrócił się do zebranych przy łóżku, nawiązując m.in. do zamachu na życie papieża Jana Pawła II, który miał miejsce 13 maja: "Uważam, że powinienem dzielić dolę Ojca Świętego, który wprawdzie później, ale włączył się w moje cierpienia"

22 maja 1981 ostatni raz wystąpił publicznie, otwierając obrady Rady Głównej Episkopatu Polski. Zmarł sześć dni później, w czwartek 28 maja, w uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego. W oficjalnym komunikacie Rady Głównej Episkopatu Polski podano, że przyczyną śmierci był "rozsiany proces nowotworowy jamy brzusznej o wybitnej złośliwości i szybkim postępie". Tego samego dnia zebrała się Komisja Wspólna Przedstawicieli Rządu i Episkopatu. Przedstawiciele rządu wręczyli zastępcy przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski kard. Franciszkowi Macharskiemu list kondolencyjny do Episkopatu od władz państwowych. Na posiedzeniu Komisji Wspólnej podjęto decyzję o ogłoszeniu żałoby narodowej od 28 do 31 maja. W dniu śmierci prymasa nadeszła do Polski depeza kondolencyjna od przechodzącego rehabilitację po zamachu papieża Jana Pawła II. Papież odprawił również mszę za duszę prymasa w swoim szpitalnym pokoju, zaś w kościele Najświętszej Maryi Panny na Zatybrzu, tytułarnym kościele zmarłego, odprawiona została msza żałobna pod przewodnictwem kard. Władysława Rubina. 28 maja wieczorem przeniesiono ciało zmarłego z pałacu arcybiskupów warszawskich przy ul. Miodowej do kościoła seminaryjnego pw. Wniebowzięcia NMP i św. Józefa Oblubieńca przy Krakowskim Przedmieściu, gdzie następnie odprawiona została msza żałobna pod przewodnictwem kard. Macharskiego.

Uroczystości pogrzebowe

Pogrzeb prymasa, nazywany także królewskim, zgromadził w stolicy tysiące ludzi, zarówno wierzących jak i niewierzących. Uroczystości pogrzebowe, którym przewodniczył sekretarz Stanu Watykanu kard. Agostino Casaroli odbyły się 31 maja.

Ceremonia rozpoczęła się liturgią żałobną w kościele seminaryjnym przy Krakowskim Przedmieściu, z którego następnie ruszył kondukt żałobny z udziałem delegacji oficjalnych kościelnych i świeckich oraz tłumów ludzi.

W delegacji Stolicy Apostolskiej uczestniczyli: kard. Agostino Casaroli, kard. Władysław Rubin, abp Luigi Poggi, nuncjusz apostolski do Specjalnych Poruczeń oraz księża prałaci Juliusz Paetz i Janusz Bolonek. Wśród zagranicznych dostojników kościelnych znaleźli się, m.in.: kardynałowie Joseph Höffner (arcybiskup Kolonii), Roger Etchegaray (arcybiskup Marsylii), Marco Cé (patriarcha Wenecji), Tomás Ó Fiaich (arcybiskup Armagh, prymas Irlandii), John Joseph Krol (arcybiskup Filadelfii), John Patrick Cody (arcybiskup Chicago), Franz König (arcybiskup Wiednia), László Lékai (arcybiskup Esztergom, prymas Węgier), Johannes Willebrands (arcybiskup Utrechtu), František Tomášek (arcybiskup Pragi) oraz Joseph Ratzinger (arcybiskup Monachium i Freising), a także przedstawiciele innych Kościołów chrześcijańskich, m.in.: metropolita warszawski, zwierzchnik Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego Bazylei, ks. superintendent Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego, przewodniczący Polskiej Rady Ekumenicznej Witold Benedyktowicz, ks. senior diecezji warszawskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego Jan Walter oraz zwierzchnik Kościoła Polskokatolickiego bp Tadeusz Majewski. Na czele oficjalnej delegacji władz Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stał przewodniczący Rady Państwa Henryk Jabłoński, a towarzyszyli mu: marszałek Sejmu Stanisław Gucwa oraz członkowie Rady Państwa, Rady Ministrów i inni wysocy urzędnicy państwowi, m.in. Kazimierz Barcikowski, Jerzy Ozdowski, Mieczysław Rakowski, Józef Czyrek. Na czele delegacji NSZZ "Solidarność" stał przewodniczący Związku Lech Wałęsa.

Kondukt żałobny doszedł do placu Zwycięstwa, gdzie odbyła się msza święta pod przewodnictwem kard. Casarolego, który wygłosił przemówienie w języku polskim. Następnie kard. Macharski odczytał homilię papieża Jana Pawła II oraz wygłosił własną homilię. Na zakończenie mszy przemówienie wygłosił wikariusz kapitulny archidiecezji warszawskiej bp Władysław Miziołek. Z placu Zwycięstwa kondukt ruszył do bazyliki archikatedralnej św. Jana Chrzciciela, gdzie odbyła się ostatnia część ceremonii pogrzebowej. Biskup Jerzy Modzelewski odczytał testament napisany przez prymasa na Jasnej Górze 15 sierpnia 1969. Trumna z ciałem prymasa została umieszczona na kamiennym sarkofagu w podziemiach archikatedry. Po przejściu przed trumną delegacji oficjalnych opuszczono ją do sarkofagu, nad którym zasunięto płytę z napisem: "Kardynał Stefan Wyszyński Prymas Polski". Przez następne godziny przed sarkofagiem przeszły tysiące osób chcących oddać ostatni hołd prymasowi. W 1986 sarkofag prymasa został przeniesiony z Krypty Arcybiskupów w podziemiach do poświęconej mu kaplicy, znajdującej się w lewej, północnej nawie świątyni. Nad sarkofagiem znajduje się płyta ilustrująca historię życia prymasa - od seminarium, przez pracę duchownego, walkę w oddziałach powstańczych, aż do spotkania z Karolem Wojtyłą podczas jego ingresu papieskiego. Kaplica znacznie odróżnia się stylem od pozostałego wnętrza kościoła.

Upamiętnienie

3 maja 1994 został pośmiertnie odznaczony Orderem Orła Białego. 25 października 2000 w uznaniu jego zasług Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ogłosił rok 2001 Rokiem Kardynała Wyszyńskiego.

3 lipca 1993 kard. Józef Glemp erygował Instytut Prymasowski Stefana Kardynała Wyszyńskiego, którego celem jest zabezpieczenie i upowszechnienie dziedzictwa Prymasa Tysiąclecia. W 1998 powołano Fundację Dziedzictwo Stefana Kardynała Wyszyńskiego

1 października 1999 przekształcono warszawską Akademię Teologii Katolickiej w Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

W 2000 na ekrany kin wszedł polski film Prymas. Trzy lata z tysiąca, opowiadający o uwięzieniu Wyszyńskiego przez władze PRL, z Andrzejem Sewerynem w roli głównej. W 2009 powstał spektakl TVP Prymas w Komańczy w reżyserii Pawła Woldana z rolą główną Olgierda Łukaszewicza.

Obecnie w Polsce imię Kardynała Stefana Wyszyńskiego noszą liczne szkoły, szpitale, fundacje itp. instytucje powszechnie kojarzone ze służbą publiczną.

Proces beatyfikacyjny

29 maja 1989 z inicjatywy papieża Jana Pawła II rozpoczął się proces beatyfikacyjny kardynała Stefana Wyszyńskiego. Od tego momentu przysługuje mu tytuł Sługi Bożego. 6 lutego 2001 zakończył się etap diecezjalny procesu beatyfikacyjnego, po czym akta zostały wysłane do Watykanu. W tym czasie odbyło się 289 sesji, w ramach których przesłuchano 59 świadków. Watykańska Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych wydała dekret o ważności procesu beatyfikacyjnego. Od marca 2010 postulatorem jest o. dr Zbigniew Suchecki.

Związki z Karolem Wojtyłą

Miał duży udział w wyborze Karola Wojtyły na papieża. 22 października 1978 uczestniczył w inauguracji pontyfikatu Jana Pawła II. Przystąpił do homagium, czyli uroczystego złożenia hołdu nowemu papieżowi przez kardynałów. Gdy prymas Wyszyński całował papieża w pierścień, Jan Paweł II na znak szacunku dla Wyszyńskiego uniósł się z tronu, ucałował go w rękę i ucisnął

Jan Paweł II wspomina prymasa w swoim testamencie słowami: "Kiedy w dniu 16 października 1978 konklawe kardynałów wybrało Jana Pawła II, Prymas Polski kard. Stefan Wyszyński powiedział do mnie: "Zadaniem nowego papieża będzie wprowadzić Kościół w Trzecie Tysiąclecie". Nie wiem, czy przytaczam to zdanie dosłownie, ale taki z pewnością był sens tego, co wówczas usłyszałem. Wypowiedział je zaś Człowiek, który przeszedł do historii jako Prymas Tysiąclecia. Wielki Prymas. Byłem świadkiem Jego posłannictwa, Jego heroicznego zawierzenia. Jego zmagania i Jego zwycięstwa. "Zwycięstwo, kiedy przyjdzie, będzie to zwycięstwo przez Maryję" - zwykł był powtarzać Prymas Tysiąclecia słowa swego poprzednika kard. Augusta Hlonda".

Informacje z www.wikipedia.pl